O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

I.M.Tuxtasinov

2023-yil “30” 08

Ro‘yxatga olindi № BD-60320100-1.07

2023-yil “30” 08

JURNALISTIKA IJOD MAHORATI ASOSLARI FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot

Ta’lim sohasi: 320 000 – Jurnalistika va axborot

Ta’lim yo‘nalishi: 60320100 – Jurnalistika (xalqaro jurnalistika)

Fan/modul kodi JIMA 1124	O‘quv yili 2023-2024 2024-2025 2025-2026 2026-2027	Semestr 1-2-3-4-5-7	ECTS - Kreditlar 24	
Fan/modul turi Majburiy	Ta’lim tili O‘zbek		Haftadagi dars soatlari 3/4	
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Jurnalistika ijod mahorati asoslari	288	432	720

2

I. Fanning mazmuni

Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarda O‘zbekiston hamda jahon jurnalistikasi ijod mahorati asoslari yuzasidan nazariy tushunchalar hosil qilish, mazkur fanning mazmun va mohiyatini anglatish, jahon jurnalistikasi sistemasidagi korporatsiyalar, media-biznes kabi realiylarni tushuntirishdan va jurnalistik mahorat maktablari haqida bilim va ko‘nikmalarini oshirishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga jurnalist kasbi va uning boshqa kasblar bilan aloqadorligi, jurnalistika va OK sohasida kadrlarni tayyorlash tizimi, jurnalistik faoliyat jarayonida qonuniy talablar asosida ish olib borish, multimediya, jurnalistika va OK ta'limi, nazariyasi, tizimi, ijtimoiy voqeligi, jurnalist odobiga qo‘yiladigan talablar haqida tasavvur berishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-semestr

1-mavzu: Axboriy janrlarning o‘ziga xosliklari
2-mavzu: Yangilik kontseptsiyasi
3-mavzu: Demokratik jamiyat uchun yangilikning ahamiyati
4-mavzu: Yangilik va olti boqiy savol
5-mavzu: Yangiliklar tuzilmasi: xronologik shakl
6-mavzu: Yangiliklar tuzilmasi: klimatik shakl
7-mavzu: Yangiliklar tuzilmasi: “To‘nkarilgan ehrom” shakli
8-mavzu: Kirishning ohanrabosi: sarlavhaga tanlangan so‘zlar
9-mavzu: Kirishning ohanrabosi: to‘rt savoldan biriga javob
10-mavzu: Kirishning ohanrabosi: kirishning boshqa ko‘rinishlari
11-mavzu: Yangiliklar yozishda ixtisoslashish

12-mavzu: Press-relizdagi ma’lumot yangilik bo‘ladimi?

2-semestr

1-mavzu: Axborot manbalari bilan ishlash, qayta tekshirish
2-mavzu: “Qattiq” va “Yumshoq” yangiliklar
3-mavzu: Yangiliklar matni tahririning ba’zi masalalari
4-mavzu: Reportaj janri. Voqeband reportajning o‘ziga xosliklari
5-mavzu: Mavzuli reportajning o‘ziga xosliklari
6-mavzu: Muammoli reportajning o‘ziga xosliklari
7-mavzu: Intervyu: janrmi yoki axborot olish usuli?
8-mavzu: Intervyu-dialogning o‘ziga xosligi
9-mavzu: Eksklyuziv intervyu
10-mavzu: Blits-intervyu. So‘rovnoma (Anketa)
11-mavzu: Intervyuga tayyorgarlik ko‘rish bosqichlari

3-semestr

1-mavzu: “Tahliliy janrlar” to‘g‘risida tushuncha
2-mavzu: Tahliliy jurnalistika metodlari
3-mavzu: Tahliliy jurnalistika janrlar rang-barangligi
4-mavzu: Korrespondensiya janri va uning turlari
5-mavzu: Korrespondensiyaning turlari: information va tahliliy korrespondensiya
6-mavzu: Maqola – tahliliy jurnalistikaning yetakchi janri sifatida. Maqola va uning turlari
7-mavzu: Maqolada mavzu, fakt va fakt uyg‘unligi
8-mavzu: Jurnalistikada fikr tushunchasi va “fikr” jurnalistikasi
9-mavzu: Muammoli maqola. Jurnalistikada muammo ko‘tarish
10-mavzu: Polemik maqolaning tahliliy jurnalistikadagi o‘rni va ahamiyati
11-mavzu: Ilmiy-ma’rifiy maqolalar
12-mavzu: Diniy-ma’rifiy maqolalar

4-semestr

1-mavzu: Ko‘ngilochar maqolalar
2-mavzu: Ko‘ngilochar maqolalarning matbuotdagi o‘rni va ahamiyati
3-mavzu: Taqriz tahliliy jurnalistikaning yetakchi janri sifatida
4-mavzu: Taqriz va uning turlari
5-mavzu: Ilmiy va badiiy taqrizlar
6-mavzu: Kino, teatr va san’at asarlar taqrizlari
7-mavzu: Sharh – janrlar chorrahasidagi janrmi yoki yo‘nalish?
7-mavzu: Sharhning maqsadi va vazifalari

9-mavzu: Jurnalist surishtiruvi tahliliy jurnalistikaning yetakchi janri

10-mavzu: Jurnalistikada surishtiruvning paydo bo'lishi va rivojlanishining tarixiy ildizlari

11-mavzu: O'zbekistonda jurnalist surishtiruvining paydo bo'lishi

12-mavzu: Jurnalist surishtiruvining maqsad va vazifalari

5-semestr

1-mavzu: Badiiy-publitsistik janrlar tarixi, xarakteristikasi

2-mavzu: Ocherk - badiiy-publitsistikaning yetakchi janri sifatida

3-mavzu: Yo'l ocherki (safarnoma)

4-mavzu: Xat - epistolyar publitsistika

5-mavzu: Felyeton janrining o ziga xos xususiyatlari

6-mavzu: Pamflet

7-mavzu: Lavha - badiy publitsistika janri sifatida

8-mavzu: Esse janri va unga qo'yiladigan talablar

9-mavzu: Badiiy esselar

10-mavzu: Publitsistik esselar

11-mavzu: Esse janrida muallif pozitsiyasining ahamiyati

12-mavzu: Kichik hajviy janrlar

7-semestr

1-mavzu: Sharhlash jurnalistikasining publitsistik faoliyatida, jamiyat hayotida tutgan o'rni va vazifalari. Sharhning janr xususiyatlari va konsepsiyasi

2-mavzu: Sharh janrining paydo bo'lishi tarixi

3-mavzu: Sharh janrining turlari va unga qo'yiladigan asosiy talablar

4-mavzu: Sharhda mavzu, fakt va fikr uyg'unligi

5-mavzu: Sharhda muallif shaxsi va pozitsiyasi

6-mavzu: Matbuotda sharh janri

7-mavzu: Televidenie va radioda sharh janri

8-mavzu: Internetda sharh janri

9-mavzu: Siyosiy mavzuda sharh yozish metodikasi

10-mavzu: Sharh va targ'ibot: hukumat qarorlari sharhi

11-mavzu: Sharhlovchining kasb odobi masalalari. Sharhlovchining efirdagi ruhiy-psixologik holati va kasbiy tavsiyalari

12-mavzu: Xalqaro sharh janrining ommaviy axborot vositalari tizimida tutgan o'rni va sharhlovchining jurnalistik faoliyati

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-semestr

1-mavzu: Matbuot sahifalaridan axborot topish, janrini aniq lash, mazmunini tahlil qilish.

2-mavzu: Ommaviy axborot vositalaridan yangiliklar kontseptsiyasiga mos keladigan matn topish

3-mavzu: Davlat va jamiyat taraqqjiyotiga ta'sir qiladigan yangilik topish va izohlash

4-mavzu: Olti savolga javob bo'ladigan yangilik topish

5-mavzu: Xronologik shaklda yangilik yozish

6-mavzu: Klimatik shaklda yangilik yozish

7-mavzu: "To'nkarilgan ehrom" shakli yangilik yozish

8-mavzu: Sarlavhali kirishni qo'llab yangilik yozish

9-mavzu: To'rtta savoldan biriga javob beradigan kirishni qo'llab yangilik yozish.

10-mavzu: Iqtibosli kirishdan foydalanib yangilik yozish

11-mavzu: Savolli kirishni qo'llab yangilik yozish

12-mavzu: "Mavzuga qaytib" kirishni qo'llab yangilik yozish

2-semestr

1-mavzu: Press-reliz asosida yangilik yozish

2-mavzu: "Yumshoq" yangilik yozish.

3-mavzu: Talabalar tomonidan yozilgan yangilik matni tahriri

4-mavzu: OAVdan reportaj topib, izohlash

5-mavzu: Voqea joyidan (voqeband) reportaj yozish

6-mavzu: Mavzuli reportaj yozish

7-mavzu: Muammoli reportaj yozish

8-mavzu: Talabalar tomonidan yozilgan reportaj matnini tahrir qilish

9-mavzu: OAVdan intervyu topib, izohlash

10-mavzu: Intervyu uchun mavzu tanlash, savol tayyorlash

11-mavzu: Intervyu olish va matnini tayyorlash

12-mavzu: Talabalar tomonidan yozilgan intervyu matnini tahrir qilish.

3-semestr

1-mavzu: "Tahliliy janrlar" to'g'risida tushuncha

2-mavzu: Tahliliy jurnalistika metodlari

3-mavzu: Tahliliy jurnalistika janrlar rang-barangligi

4-mavzu: Korrespondensiya janri va uning turlari

5-mavzu: Korrespondensiyaning turlari: information va tahliliy korrespondensiya

6-mavzu: Maqola – tahliliy jurnalistikaning yetakchi janri sifatida. Maqola va uning turlari

7-mavzu: Maqolada mavzu, fakt va fakt uyg‘unligi

8-mavzu: Jurnalistikada fikr tushunchasi va "fikr" jurnalistikasi

9-mavzu: Muammoli maqola. Jurnalistikada muammo ko‘tarish

10-mavzu: Polemik maqolaning tahliliy jurnalistikadagi o‘rni va ahamiyati

11-mavzu: Ilmiy-ma'rifiy maqolalar

12-mavzu: Diniy-ma'rifiy maqolalar

4-semestr

1-mavzu: O‘zbek jurnallarida sharh toppish va tahlil qilish

2-mavzu: Jadidlar matbuotidan surishtiruvga namunalar toppish va tahlil qilish

3-mavzu: XX asr o‘zbek matbuotidan surishtiruvga misollar toppish va tahlil qilish

4-mavzu: Taqriz va uning turlari

5-mavzu: Ilmiy va badiiy taqrizlar

6-mavzu: Kino, teatr va san'at asarlar taqrizlari

7-mavzu: Sharh – janrlar chorrahasidagi janrmi yoki yo‘nalish?

8-mavzu: Sharhning maqsadi va vazifalari

9-mavzu: Jurnalist surishtiruvi tahliliy jurnalistikaning yetakchi janri

10-mavzu: Jurnalistikada surishtiruvning paydo bo‘lishi va rivojlanishining tarixiy ildizlari

11-mavzu: O‘zbekistonda jurnalist surishtiruvining paydo bo‘lishi

12-mavzu: Jurnalist surishtiruvining maqsad va vazifalari

5-semestr

1-mavzu: Badiiy-publitsistik janrlarga taalluqli asarlarni matbuot sahifalaridan topish va tahlil qilish.

2-mavzu: Talaba tanlagan mavzusi bo'yicha yozgan publitsistik materialini o‘qib, muhokama qilish.

3-mavzu: Yo‘l ocherki (safarnoma) yozish, OAVdan toppish va tahlil qilish

4-mavzu: Xat - epistolyar publitsistika

5-mavzu: Talaba tanlagan mavzusi bo‘yicha yozgan ocherkni o‘qib, muhokama qilish

6-mavzu: Matbuotda chop etilgan zamonaviy yo‘l ocherklariga misollar topish, uni janr xususiyatlari nuqtai nazardan tahlil qilish.

7-mavzu: Badiy publitsistik lavha tayyorlash

8-mavzu: Esse janri va unga qo‘yiladigan talablarni OAVda e'lon qilingan materiallar yordamida asoslash

9-mavzu: Badiiy esselarni toppish, o‘qish, tahlil qilish

10-mavzu: Publitsistik esselarga misol toppish, o‘qish, tahlil qilish

11-mavzu: Esse janrida muallif pozitsiyasining ahamiyati

12-mavzu: Kichik hajviy janrlarni toppish, o‘qish, tahlil qilish

7-semestr

1-mavzu: Sharhlash jurnalistikasining publitsistik faoliyatida, jamiyat hayotida tutgan o‘rni va vazifalari. Sharhning janr xususiyatlari va konsepsiyasi

2-mavzu: Sharh janrining paydo bo‘lishi tarixi

3-mavzu: Sharh janrining turlari va unga qo‘yiladigan asosiy talablar

4-mavzu: Sharhda mavzu, fakt va fikr uyg‘unligi

5-mavzu: Sharhda muallif shaxsi va pozitsiyasi

6-mavzu: Matbuotda sharh janri

7-mavzu: Televidenie va radioda sharh janri

8-mavzu: Internetda sharh janri

9-mavzu: Siyosiy mavzuda sharh yozish metodikasi

10-mavzu: Sharh va targ‘ibot: hukumat qarorlari sharhi

11-mavzu: Sharhlovchining kasb odobi masalalari. Sharhlovchining efirdagi ruhiy-psixologik holati va kasbiy tavsiyalari

12-mavzu: Xalqaro sharh janrining ommaviy axborot vositalari tizimida tutgan o‘rni va sharhlovchining jurnalistik faoliyati

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1-2-semestrlar

1. Jahon OAVda yangilik tushunchasining kelib chiqishi bo‘yicha qo‘shimcha ma‘lumotlar topish va qiyoslash
2. Ommaviy axborot vositalaridan yangiliklarni topib o‘qish.
3. Ommaviy axborot vositalaridan topilgan yangiliklamni oddiy axborotdan farqini ajratish.
4. Davlat va jamiyat taraqqiyotiga ta‘sir qiladigan yangiliklarni topish va izohlash.
5. Demokratik jamiyat uchun tezkor va xolis tarqatiladigan yangilikning ahamiyatini ko‘rsatib beradigan yangiliklarni topish va izohlash.
6. Totalitar tuzumda jamoatchilikdan yashirilgan yangiliklarga misol topish va sabablarini izohlash.
7. Tarqatilgan soxta (feyk) yangilikni topish va sabablarini izohlash
8. Olti savol

9. — “kim”, “nima”, “qaerda”, “qachon”, “nega”, “qanday qilib” savollariga to‘liq javob beradigan yangilik topish va izohlash
10.Olti savol — “kim”, “nima”, “qaerda”, “qachon”, “nega”, “qanday qilib” savollariga to‘liq javob bermagan yangilik topish va sabablarini izohlash
11. Turli tashkilotlar matbuot xizmati orqali tarqatgan press-relizlarni toppish, ularning yozilish shakli va mazmuniga e’tibor qaratish.
12. Matbuot xizmatlari orqali tarqatilgan press-relizlarni topish va ularning OAVda berilishidagi farqlarni qiyoslash
13. Press-reliz asosida yangilik yozishning o‘ziga xosliklarini o‘rganish
14. Ommaviy axborot vositalaridan “to‘nkarilgan ehrom” shaklidagi yangiliklar topish, o‘ziga xosliklarini aniqlash
15. Klimatik shakldagi yangiliklarni topish, o‘ziga xosliklarini aniqlash.
16. Ommaviy axborot vositalaridan xronologik shakldagi yangiliklarni toppish, o‘ziga xosliklarini aniqlash
17. Siyosiy mavzudagi yangiliklari topib o‘qish, tasavvurga ega bo‘lish
18.Ommaviy axborot vositalaridan iqtisodiy mavzudagi yangiliklarni topib o‘qish, tasavvurga ega bo‘lish.
19.Xalqaro mavzudagi yangiliklarni topib, o‘qish, tasavvurga ega bo‘lish.
20.Ommaviy axborot vositalaridan ta‘lim-tarbiya mavzusidagi yangiliklarni topib o‘qish, tasavvurga ega bo‘lish.
21.Ilm-fan mavzuidagi yangiliklarni topib, o‘qish, tasavvurga ega bo‘lish.
22.Ommaviy axborot vositalaridan sport mavzuidagi yangiliklarni topib, o‘qish, tasavvurga ega bo‘lish
23.Huquqiy mavzudagi yangiliklarni topib, o‘qish, tasavvurga ega bolish.
24.Ommaviy axborot vositalaridan yangiliklarni topish va ularning ahamiyatini o‘rganish.
25.“Sarlavhali kirish” qo‘llangan yangiliklarni topish va ularning o‘ziga xosligini tahlil qilish
26.“Mavzuga qaytib” kirish qo‘llangan yangiliklarni topish va ularning o‘ziga xosligini tahlil qilish.
27.“Nima” savoliga javob berish bilan boshlangan yangiliklarni topish va ularning o‘ziga xosligini tahlil qilish
28.“Kim” savoliga javob berish bilan boshlangan yangiliklarni topish va ularning o‘ziga xosligini tahlil qilish
29.“Qayerda” savoliga javob berish bilan boshlangan yangiliklarni topish va ularning o‘ziga xosligini tahlil qilish
30.“Qachon” savoliga javob berish bilan boshlangan yangiliklarni topish va

ularning o‘ziga xosligini tahlil qilish
31.Axborot manbalari bilan ishlashga oid qo‘shimcha adabiyotlarni o‘qib-o‘rganish.
32.Mahalliy matbuot nashrlaridan reportajlarni topib o‘qish va tahlil qilish.
33.Xorij ommaviy axborot vositalaridan reportaj haqidagi fikrlarni o‘rganib chiqish.
34.Xorij ommaviy axborot vositalarida berilgan biror reportajni tarjima qilish, uning o‘ziga xosliklarini tahlil qilish, o‘rganish.
35.Rossiya jurnalistikasida e‘tirof etilgan mashhur reportajlarni o‘rganish.
36.Milliy matbuot sahifalaridan mavzuli reportajlarni topib o‘qish, tahlil qilish.
37.Adabiyotlarda berilgan voqeband reportaj yozish jarayonini o‘rganish. Unda tezkorlik xususiyatining muhimligini his etish.
38.Chop etilgan etilgan muammoli reportajlarni topib o‘qish, tahlil qilish, o‘ziga xosligini aniqlash.
39.OAVdagi muayyan intervyu-dialogning o‘ziga xosligi va unga qo‘yiladigan talablarning bajarilganligini tahlil qilish.
40.Inson dunyoqarashining namoyon bo‘lganligi aks etgan intervyu-monolog topish va izohlash.
41.OAVda berilgan qahramon mavqei hamda mavzuning originalligi namoyon bo‘lgan eksklyuziv intervyu topish va qiyoslash
42.Tezkor yozilgan axboriy intervyularni tahlil qilish (ijtimoiy-siyosiy, mustaqil, xususiy gazetalar misolida),
43.Nashr etilgan axboriy intervyularda berilgan sayollar tuzilishi, mantiqiy ketma-ketligini o‘rganish.
44.Chon etilgan interyyular misolida berilgan savollarini o‘ziga xosligini tahlil qilish.

3-4-semestrlar

1.Karim Baxriyevning “Oy borib, omon qaytmagan bolam” surishitruvini o‘qish va tahlil qilish.
2.Habibulla Olimjonovning “Adolat ichida yonayotgan ayol” surishitruvini o‘qish va tahlil qilish.
3.Habibulla Olimjonovning “Jurnalist” huijatli romanini o‘qish va tahlil qilish.
4.Abdunabi Haydarov, Bekqul Egamqulov surishtiruvlarini o‘qish va tahlil qilish.
5.Behzod Shukurov, Qurbon Eshmat surishtiruvlarini o‘qish va

tahlil qilish.

6.Ziyoda Ashurova, Adiba Umirova, Barno Sultonova, Anora Sodiqova surishtiruvlarini o'qish va unda ayol jurnalistlarining kasbiy mahoratini tahlil qilish

7."Hurriyat", "Jamiyat", "XXI asr", "Milliy tiklanish", "Adola", "Zarafshon", "Do'stlik bayrog'I", "Farg'ona haqiqati" singari ijtimoiy-siyosiy nashrlardan jurnalist surishitiruvlarini topish va tahlil qilish

8.Jurnalist kasbini o'zgartirishga bag'ishlangan Nelli Blayning "Jinnixonada o'n kun" nomli surishtiruvni o'qish va tahlil qilish jlimoiy-siyosiy nashrlarida chop etilgan jurnalist surishtiruvlari va muammoli maqolaning farqini topish.

9."Yangi O'zbekiston", "Xalq so'zi", "Pravda Vostoka", "O'zbekiston ovozi", "XX1 asr", "Jamiyat", "Ishonch", "Hurriyat", "Marifat", "Oila va jamiyat" gazetalarining 20 8-2020 yillardagi taxlamlari asosida Muhammadjon Obidovning "Jurnalist surishtiruvi: tajriba va tahlil kitobini o'qish va surishtiruvning o'ziga xosliklarini tahlil qilish.

10. Muhammadion Obidov surishtiruvlarida mavzular rang-barangligini o'rganish.

11. "Hurriyat", "Jamiyat", "XXI asr", "Milliy tiklanish", "Adolat", "Zarafshon", "Do'stlik bayrog'i, "Fargona haqiqati" singari ijtimoiy-siyosiy nashrlardan jurnalist surishitiruvlarini topish va tahlil qilish.

12. "Kun.uz", "daryo.uz", "xabar.uz" saytlarida e'lon qilingan journalist surishituvlarini o'rganish va tahlil qilish. Ularning an'anaviy surishtiruvlardan farqini aniqlash.

13. H.Saidov T.Akbarov surishtiruvlarini o'rganish va ularda muammo ko'tarish, uni fosh etishning o'ziga xosligi

14. Kasbni o'zgartirish orqali mardikorlik muammosini kotargan Adiba Umirova, Ziyoda Ashurova, Muazzam Ibrohimova surishtiruvlarning qiyosiy tahlili

15. Husan Karvonli, Behzod Shukurov singari jurnalistlarning uslublarini ular yozgan surishitiruvlari asosida tahlil qilish.

16. XXI asrdagi eng shov-shuvli jurnalist surishtiruvlarini tahlil qilish

17. "Ponama hujatlari" surishitiruvida moliyaviy

qallobliklarning fosh etilishini tahlil qilish

18. "Pandora hujatlari" surishtiruvining jahon mass-mediada aks etishi

19. Surishtiruvda texnik vositalardan foydalanishga qo'yiladigan qonuniy talablar.

20. Yashirin kamera, diktofondan fotoapparatdan foydalanganlik uchun javobgarlik

21. Ishsizlik, poraxo'rlik mavzusiga bag'ishlangan surishtiruvlar tahlili.

22. B.Shukurov, Z. Ashurova, A. Umirova surishtiruvlari misolida

23. Odam savdosi, ayollar huquqining paymol qilinishi kabi illatlar va ularning jurnalist surishtiruvlari orqali fosh etilishi N.Qosimova, B.Sultonova surishtiruvlari misolida.

24. "gazeta.uz", "podrobno.uz", "xuman.uz" saytlarida e'lon qilingan journalist surishituvlarini o'rganish va tahlil qilish.

25. Yashirin kamera, diktofondan fotoapparatdan foydalanganlik uchun javobgarlik Muhammadjon Obidov, Anora Sodiqova surishtiruvlari misolida

26. Jurnalist tekshiruvi olib boradigan jurnalistning kasb etikasi meyorlariga amal qilishi. H.Olimjonov, K.Bahriyev, B.Shukurov surishtiruvlari misolida

27. Surishtiruv olib borish jarayonida jurnalist yolg'ondan foydalanish mumkinmi? Z.Ashurova surishtiruvlari misolida

28. Surishtiruv olib borish jarayonida jurnalist qanday xatolarga yo'l qo'yadilar? E'lon qilingan surishtiruvlar tahlili misolida.

29. O'zingiz mustaqil jurnalist surishtiruvi olib borish uchun mavzu tanlang va unga oid bo'lgan ma'lumotlarni yig'ishga kirishing

30. Jurnalist surishitiruvi olib borish konsetsiyasini ishlab chiqing.

31. Surishtiruvda axborot manbalariga murojjat qilish tartibi va odobi. Aniq surishtiruv tahlili misolida.

32. Jahon va o'zbek matbuotida chop etilgan surishtiruvlarni o'rganing va qiyosiy solishtiring

33. Jahonning "Nyu-York Tayms", "Vashington post", "San",

"Bild", gazetalari chop etilgan jurnalist surishtiruviga misollar toping

34. Ko'ngilochar maqolalar. Ko'ngilochar maqolalarning matbuotdagi o'rni va ahamiyati

35. Taqriz tahliliy jurnalistikaning yetakchi janri sifatida

36. Taqriz va uning turlari

37. Ilmiy va badiiy taqrizlar

38. Kino, teatr va san'at asarlar taqrizlari

39. Sharh – janrlar chorrahasidagi janrmi yoki yo'nalish?

40. Sharhning maqsadi va vazifalari

41. Jurnalist surishtiruvi tahliliy jurnalistikaning yetakchi janri

42. Jurnalistikada surishtiruvning paydo bo'lishi va rivojlanishining tarixiy ildizlari

43. O'zbekistonda jurnalist surishtiruvining paydo bo'lishi

44. Jurnalist surishtiruvining maqsad va vazifalari

45. Jurnalist surishtiruvi janrining o'ziga xosligi va unga qo'yiladigan talablar

46. Jurnalist surishtiruv o'tkazish metodikasi

47. Kasbni o'zgartirish - Jurnalist surishtiruvi olib borishning usuli sifatida

48. Jurnalist surishtiruvida manbalar bilan ishlashning o'ziga xosligi

49. Jurnalist surishtiruvining qonuniy kafolatlari

50. Jurnalist surishtiruvida kasb etikasi

51. Surishtiruvlarda jurnalistlar yo'l qo'yadigan xatolar kasb etikasining buzilishi va unga nisbatan javobgarlik

52. O'zbek jurnallarida sharh toppish va tahlil qilish

53. Jadidlar matbuotidan surishtiruvga namunalar toppish va tahlil qilish

54. XX asr o'zbek matbuotidan surishtiruvga misollar toppish va tahlil qilish

5-semestr

1.Badiiy-publitsistik janrlar haqidagi nazariy kitoblarni o'qib chiqish. Saidov H. va boshqalar "Bosma ommaviy axborot vositalaridajanrlar va mahorat masalalari", Тертычный А.А. "Жанры периодический печати", O.Tog'ayev "Publitsistika janrlari", M.Xudoyqulov "Jurnalistika va publitsistika" kitoblari

misolida.

2."Ma'rifat" gazetasida chop etilgan portret ocherklarning o'ziga xosligini tahlil qiling.

3.Ozod Sharafiddinovning "Domlalar", Said Ahmadning "Yo'qotganlarim va topganlarirn", Nosir Fozilovning "Ustozlar davrasida", Abdusaid Ko'chimovning "El suv ichgan daryolar" asarlarida portret janrining ishlanishi.

4.M.Behbudiy publitsistikasida ijtimoiy-siyosiy jarayonlaming aks etishi.

5.Jamiyatning dolzarb muammolariga bag'ishlangan muammoli ocherklar tahlili.

6.Zamonaviy o'zbek yo'l ocherklarida Amerika mavzusi. Amerika haqida yozilgan yo'l ocherkiarining qiyosiy tahlili.

7."Tafakkur" jurnalida chop etilgan esselarda muallif individualligi.

8."Jahon adabiyoti" jurnalida chop etilgan badialarni o'rganish.

9.Lavha-badiiy publitsistikaningjajji janri.

10. Matbuotda ochiq xat janrining ishlanishi.

11. O'zbekiston Qahramoni O.Sharafiddinovning jumalist Muhammadjon Obidovga yozgan ochiq xati.

12. Sohamiz kamchiliklari - feleton mavzulari.

13. Abdulla Qodiriy - feleton qiroli, adib tili va uslubi.

14. Xudoyberdi To'xtaboevni mashhur qilgan feletonlar tahlili.

15. "Mushtum"jumalida chop etilgan kichik hajviy janrlar tahlili.

16. Chingiz Aytmatov, Muxtor Shoxonovning "Cho'qqida qolgan ovchining ohi- zori" esse-romanini o'qish. Unda qalamga olingan dolzarb masalalarni tahlilga tortish.

17. Ozod Sharafiddinov esselarining o'ziga xosligi.

18. Shukur Xolmirzayev esselarining o'ziga xosligi, tili.

19. Badiiy publitsistikada Erkin A'zam ijodi, fiqra janri.

20. Zuhriddin Isomiddinov esselarida davr manzarasi.

21. Iqbol Qo'shshaeva esselarida mantiqiy mushohada va badiiy tafakkur uyg'unligi.

22. "Kitob dunyosi" gazetasida chop etilgan esselar tahlili.

23. Karim Bahriev esselarini topib o'qish, tahlil qilish. Essening asosiy qismini yozish va tahlil qilish.

24. A.Meliboyev portret-ocherklarini tahlil qilish.
25. Badiiy publitsistik janrlarning elektron OAVdagi o‘rni.
26. 26.Suhbat, adabiy o‘ylar, lirik mazmundagi publitsistik monolog, e'tirof, murojaat shakllarida ifodalanishi.
27. Ochiq xat va uning o‘ziga xos xususiyatlari.
28. Ocherkda qahramon, personaj portretiga chizgilar.
29. Matbuotda esse janri orqali ijtimoiy-siyosiy mavzularda ta'sirchanlikka erishish. Fuqarolik jurnalistikasida publitsistik janrlarning o‘rni. Muazzam Ibrohimova ijodi misolida.

7-semestr

1. Sharhlash jurnalistikasining publitsistik faoliyatida, jamiyat hayotida tutgan o‘rni. Sharhning janr xususiyatlari va konsepsiyasi
2. Sharh janrining paydo bo‘lishi tarixi
3. Sharh janrining turlari va unga qo‘yiladigan assosiy talablar
4. Sharhda mavzu, fakt va fikr uyg‘unligi
5. Sharhda muallif shaxsi va pozitsiyasi
6. Matbuotda sharh janri
7. Televidenie va radioda sharh janri
8. Internetda sharh janri
9. Siyosiy mavzuda sharh yozish metodikasi
10. Sharh va targ‘ibot: hukumat qarorlari sharhi
11. Sharhlovchining kasb odobi masalalari. Sharhlovchining efirdagi ruhiy-psixologik holati va kasbiy tavsiyalari
12. Xalqaro sharh janrining ommaviy axborot vositalari tizimida tutgan o‘rni va sharhlovchining jurnalistik faoliyati
13. Xalqaro sharh janrida material tayyorlash texnologiyasi
14. Mashhur xalqaro sharhlovchi mahorat maktablari
15. Sharhda yuksak mahorat, fuqaroviy jasorat va kasbiy bashorat masalalari
16. Xalqaro sharh samaradorligini ta’minlovchi omillar
17. Xalqaro sharhda rasmiy va norasmiy manbalar bilan ishlash
18. Turli tipdagi nashrlarda chop etadigan xalqaro sharhning kompozitsion qurilishi
19. O‘zbekistonda yetakchi OAVdagi xalqaro sharhlar tahlili
20. Internet saytlardagi sharhlar tahlili
21. Rossiya matbuotidagi xalqaro sharhlar

22. Xorij matbuotidagi xalqaro sharhlar tahlili
23. Sharh tayyorlash metodikasi, muallif fikri va jamoat bilan muloqot olib boorish uslubi
24. Xalqaro sharhda muallif fikri va jamoat bilan muloqot olib boorish metodikasi
24. An’anaviy va audiovisual OAVda sharh. Qiyosiy xarakteristikasini bering
26. Jahon va o‘zbek matbuotida chop etilgan sharhlar tahlili. Jahonning “Nyu-York Tayms”, “Vashington post”, “San”, “Bild”, “Literaturnaya gazeta”, “Argumentbi i faktbi”, “Sovershenno sekretno”gazetalari misolida
27. Mustaqillik davri matbuotida sharhlaming o‘rni. “Xalq so‘zi”, “O‘zbekiston ovozi”, “Hurriyat”, “XXI asr”, “Milliy tiklanish”, “Adolat” gazetalari misolida.

Mustaqil ta’lim mavzulari talabalar tomonidan referat tayyorlash, taqdimotlar qilish orqali qabul qilinadi.

V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:

- • matbuot, OK va jamiyatning o‘zaro munosabati;
- – axborot – jurnalistikaning asosiy quroli, vositasi ekanligi;
- – “Multimediyaviy formatlar” tushunchasining asosiy, tayanch tushuncha ekanligi;
- – OAVda universallik va ixtisoslashuv, ommaviy nashrlar, soha va tarmoq nashrlari, maxsus nashrlar ***haqida tasavvurga ega bo‘lishi;(bilim)***
- – jurnalistikaning harakat kuchlari va ularning o‘zaro munosabatlarini;
- – OAV tahririyatlari, axborot agentliklari, axborot xizmatlari, reklama tashkilotlari va boshqa muassasalarni;
- – jahon jurnalistikasi va OK taraqqiyotining asosiy omillari va istiqbolini;
- – OAV vazifalari va o‘zaro ta'siri haqidagi ma'lumotlarni;
- – jamoatchilik va OAVning o‘zaro munosabatini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;(ko‘nikma)***
- – jahon jurnalistikasi va OKning tarixiy taraqqiyotiga oid asosiy prinsiplardan foydalanish;
- – OAV va OK nazariyasi va sistemasi to‘g‘risidagi bilimlarni amaliyotda qo‘llay olish;
- – nazariy va amaliy bilimlarni o‘z faoliyatlarida qo‘llash;

	– OAV va OK sistemasiga axborot va kommunikativ texnologiyalarning ta'siri bo'yicha *ko'nikmalariga(malakalariga) ega bo'lishi kerak.*
4	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • amaliy (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish: • individual loyihalar: **jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.**
5	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Asosiy adabiyotlar 2. Saidov H. Yangiliklar va reportyorlik mahorati: Darslik. - T.. Ta'lim-media. 2023.-256 b. 3. Toshpo'latova N. Tahliliy jurnalistika. O'quv qo'llanma. T.: "Bayoz". 2019 4. Xudoyqulov M. Jurnalistika va publitsistika (o'quv qollanma). -T.:. Universitet, 2008. 5. Nurmatov A. To'xliyeva N. Sharhlash jurnalistikasi (o'quv qo'llanma). -T.: 2013 6. Saidov H., To'xliyeva N. Reportyorlik mahorati: O'quv qo'llanma. - T. G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2008. -120.b **Qo'shimcha adabiyotlar:** 5. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016. – 29 b. 6. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – T.:O'zbekiston, 2017. – 103 b. 7. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: O'zbekiston, 2017. – 47 b. 8. David Spark, Geoffrey Harris. Practical Newspaper Reporting. 4th edition. – India: New Delhi, 2012. – 1-6 p.

	9. The Basics of Professional Journalism: Reporting, Writing and Editing. ICFJ. Part II: Writing. – USA, 2012. – 712 p. 10. Kim M.N. Novostnaya jurnalistika. Uchebnik. – SPb.: Izd-vo Mixaylova, 2005. – 352 s. 11. Ixtisoslashgan jurnalistika. IX jild. Mualliflar: Qosimova N., Xidirov Q., Safarov A., Saidov H., Ortiqova Y., Isomiddinova M., Do'simbetova N., Abdurahmonova M., Saidova M. – T.: O'zbekiston, 2019. – 784 b. 12. Ernazarov QT. va boshq. Reportyorlik faoliyatining nazariyasi va amaliyoti. O'quv qo'llanma. – T: O'zMU, 2002. – 200 b. 13. Tertычnыy A.A. Janrы periodicheskoy pechati: Uchebnoye posobiye. – M.: Aspekt Press, 2000. – 312 c. **Axborot manbalari:** 1. 13. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali. 2. 14. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 3. 15. https://president.uz/uz/ – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. 4. 16. http://uza.uz/oz/ – O'zbekiston Milliy axborot agentligi veb-sayti. 17. http://www.mediasprut.ru/media/media.shtml 18. http://journalism.narod.ru/ 19. http://www.library.cjes.ru/online/ 20. http://www.infohome-altai.ru/node/143 21. www.google.com
7	Samarqand davlat chet tillar instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2023-yil "30" 08 dagi "1"-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
8	**Fan/modul uchun mas'ullar:** M. Xalova – SamDChTI, "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasi kafedrasi dotsenti, (PhD), M. A. Xudayberdiyeva – SamDChTI, "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasi o'qituvchisi D.Sh.Mamirova - SamDChTI, "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasi dotsent v.b, PhD.
9	**Taqrizchilar:** B.N.Turniyozov SamDChTI, "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasi dotsenti, f.f.d. F.Toshev – «Zarafshon» gazetasi muharriri.